

1950 VASARIS Nr.2

Redaguoja
BERN. BRAZDŽIONIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoj \$3.00; kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus ir prenumeratos pinigus siųsti adresu:

B. Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass.

VASARIO ŠVENTĖ

Brangiausia lietuvių diena visuose metuose yra šešiolikta vasario. Ta diena mums daugiau reiškia negu Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą. Ji primena mums visas Lietuvos laisvės kovas, ji simbolizuoja mums ir visus Lietuvos laisvės laimėjimus. 22 metus išbuvo laisva atgimusi Lietuva. Iškilmingai būdavo švenčiama šešiolikta vasario Neprikl. Lietuvos metais. Prie visų namų vėliavos, bažnyčiose pamaldos, šaukiami susirinkimai, skaitomos paskaitos, vaidinami veikalai, dainuoja chorai ir dainininkai, deklamuoja mokiniai ir jaunimas, skaito savo kūrinis poetai ir rašytojai, rengiamos eisenos. Vakaraais didieji namai, teatras, mokyklos - iliuminuota.

Tai būdavo džiaugsmo ir laimėjimų išraiškos diena. Bet buvo ir koldžiaugtis. Lietuva, ilgus amžius svetimųjų slėgta ir kankinta, karo sugriauta, kas metai vėl augo ir klestėjo. Viskas buvo sava, lietuviška. Lietuviškas radijas, laikraščiai, teatras, bibliotekos, gimnazijos aukštosios mokyklos. Mokykloms ir gimnazijoms pastatyti nauji, gražūs, erdvūs, moderniškai rūmai. Mokslas prieinamas visiems. Mokinių ir studentų tūkstančiai. Mokosi maži, mokosi suaugę - lanko specialias mokyklas. Išaugo sava literatūra, menas, mokslas. Kiekvienas ūkininkas baiges pradžios mokyklą, o dažnai ir ūkio mokyklą ar kursus. Visi šviečiasi ir lavinasi savose organizacijose. Džiaugiasi tie, kurie kėlė Lietuvą iš miego, o dabar sulaukė jos ryto. Ne veltui švito "Aušra", budino "Varpas", ne veltui slapta juos nešė knygnešiai, ne veltui laisvės kovose žuvo savanoriai.

Šiandieną tą šventę minim su liūdesiu ir su skausmu. Vėl 10 metų Lietuva neša vergijos pančius. Daug kam atimta gimtoji žemė iš po kojų. Bet Lietuvos dvasiniai laimėjimai nebus atimti. Vasario šešiolikta visus Lietuvius jungia vienam tikslui. Lietuvos laisvei. Laisvei ir Lietuvai augam ir mes.

EGLUTĖ - THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly by the Lithuanian Cultural Institute. Editor and business manager: B. Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass.

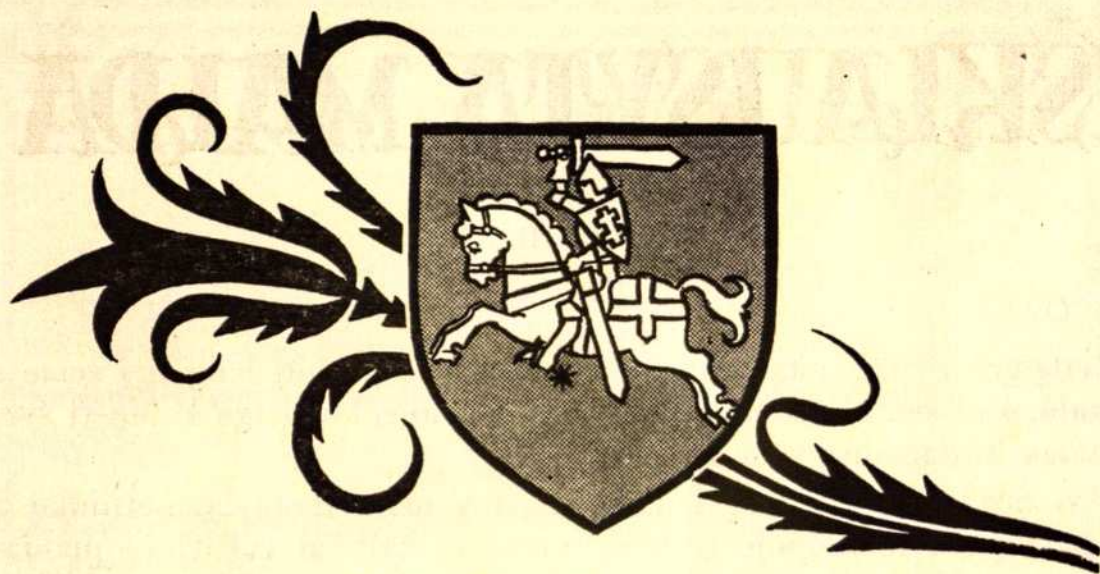
February, 1950. Volume 1. Number 2.

Subscription: \$3.00 yearly.

Outside U.S.A. — \$3.50 yearly.

Single copy 30c

"Application for entry as second class matter is pending".

KAS KRAŠTĄ VADUOS

JONAS MINELGA

Daug amžių tėvynę
Mūs protėviai gynė.
Tada Lietuva
Gyveno laisva.

Apgriuvusios pilys
Šiandieną nutilę.
Karžygiai kapuos,-
Kas kraštą vaduos?

Kai sveikas užaugsiu,
Už tėviškę trauksiu
Kovon. Viens-du-trys -
Šalin kraugerys!

Tratės šautuvėliai
Atgimusi vėliai
Pradžiugs Lietuva,
Pakilus laisva.

Ir žaizdai vergijos
Jau amžiams užgijus,
Skambės pamary
Daina nemari!

ISKLAUSYTA MALDA

JONAS GAILIUS

Pasaka

Žvilgterėjo sparnuotas dangaus angelas pro mažutį langelį į žemę ir pamatė, kad saulė jau buvo nusileidusi, o angelai baigė kabinėti šviečiančias žvaigždutes ant dangaus.

Pro neuždengtus namų langus angelas matė daugybę berniukų ir mergaičių, kurie klūpojo sudėję rankas ir kalbėjo vakarines maldas. Vieni jų meldėsi šviesiuose, gražiai sutvarkytuose kambariuose, kiti — mediniuose arba geležiniuose barakuose, o buvo ir tokių, kurie drebėjo nuo šalčio ir, kalendami dantukais, prašė Dievą išgelbėti nuo vargo ir šalčio Sibiro taigose.

Prie kiekvieno besimeldžiančio berniuko ar mergaitės angelas matė po angelą sargą. Jie stovėjo šalia beklūpančių vaikų ir, sudėję rankas, kartu meldėsi.

Kai visi vaikai pabaigė maldas ir rengėsi miegoti, dangaus angelas paskambino sidabrinio varpeliu. Tą patį akimirksnį iš visų žemės kraštų ėmė rinktis angelai sargai, giedodami nepaprastai gražias giesmes. Jie suklaupė ant šilkiniais debesėliais išklotų dangaus grindų ir balsu ėmė melstis, kad vaikai ramiai naktį praleistų.

Staiga šventasis Petras suskambino raktais, ir priekyje pasirodė spindinčiu, kaip saulė, veidu Viešpats. Maža šventoji Teresėlė po Jo kojomis barstė kvepiančius rožių žiedus.

Viešpats atidžiai peržvelgė visus angelus ir, pastebėjęs vieną tuščią vietą, susirūpinęs paklausė:

— O kur yra pats mažiausias mano angelėlis?

Tada atsistojo Mykolas Arkangelas ir, žemai nusilenkęs, atsakė:

— Brangusis Viešpatie! Pats mažiausiasis nespėjo dangun sugrįžti: jo globojamas berniukas sunkiai serga.

— Geras ir darbštus angelėlis, — pagyrė jį Viešpats. — O ar toli yra tas berniukas?

— Viešpatie! — pradėjo pasakoti Arkangelas. — Tas berniukas yra Sibire, šaltoje ir purvinoje lindynėje. Jis aplankė savo motinos kapą, buvo šalto vėjo perpūstas ir dabar vos gyvas guli ant drožlių maišo.

— O taip, žinau! — susijaudinusi balsu tarė Viešpats. — Girdėjau to berniuko maldą: šįvakar prašė, kad pasiimčiau jį pas save, nes jis nori vėl su savo mamyte susitikti.

PŪSK, VĖJELI, NUO ATLANTO

STASYS DŽIUGAS

Pūsk, vėjeli, nuo Atlanto,
Pūsk nuo vandenų.
Tu klajūnas, aš bedalis
Žemėj gyvenu.

Tu pavargęs pasilsėsi,
Būsi vėl ramus.
Kas mane parves už rankos
Į Tėvų namus?

Pasakysiu, ko nuliūdes,
Tyra širdimi:
Tau krantai, o man aplinkui
Žmonės svetimi.

Tu sugrįši vėl, vėjeli,
Ten už vandenų,
Tik bedalis aš ne savo
Žemėj gyvenu.

Tuo pačiu metu subildėjo dangaus durys, ir šventasis Petras, skambindamas raktais, nuskubėjo jų atidaryti. Visi angelai, nekantriai laukdami vėlybo svečio, su meile žiūrėjo į susimąsčiusį Viešpatį.

Nespėjo Aukščiausiasis atsikvėpti, kai pro šilkinę uždangą įlėkė pavargęs angelėlis ir sušilęs atsiklaupė prie Jo kojų.

— Mano Viešpatie! — kalbėjo angelėlis. — Pavėlavau šįvakar. Nenorėjau palikti karščio kankinamo Kaziuko ir laukiau, kol jis užmigs.

— Gerai padarei, angelėli! — paglostė jo baltus sparnus Viešpats ir pabučiavo į sušilusią kaktą. — Niekuomet nereikia palikti tų, kurie į mane meldžiasi.

— Gerasis Viešpatie! — tęsė toliau angeliukas. — Dar ne viską pasakiau. Kaziukas nenorėjo vienas šaltyje pasilikti ir prašė, kad nusivesčiau į dangų. Aš žinojau Tavo didelę meilę mažutėliams, ir išpildžiau Kaziuko prašymą...

— O kur jis dabar? — sunerimo Viešpats.

— Prie dangaus vartų stovi... Tavo sprendimo laukia: jis yra septynerių metų ir dar išpažinties nepriėjo, nes visoje apylinkėje nebuvo nė vieno kunigo.

— Atveskite čia Kaziuką! — kreipėsi Viešpats į du angelus, stovinius arčiausius.

Kai šie atvedė mažą ir sulysusį berniuką, apsirengusį suplyšusiais rūbeliais, visi angelai išsigandę sušuko:

— O, Viešpatie! Ką tie žmonės iš jo padarė!

Tuo metu Viešpats, keldamas nuo žemės berniuką, tarė švelniu ir nuo susijaudinimo virpančiu balsu:

— Mano sūneli, gerai žinau tavo tėvynę Lietuvą. Dabar ji pavergta, jos vaikai persekiojami ir kalinami, nes jie nenori manęs išsižadėti. Ir tu, toks mažas būdamas, buvai svetur ištremtas. Ar vargą ir badą kentėdamas nepamiršai manęs? Meldeisi?

Kaziukas sudėjęs rankas žiūrėjo į Viešpatį ir drąsiai atsakė:

— Kol buvo gyva mamytė, abu kartu meldėmės. O kai ji mirė, aš visuomet pildžiau jos nurodymus. Mamytė mirdama pasakė: „Kaziuk, jei nepamirši maldos, angelas sargas greičiau į dangų nuves! Tenai vėl mudu susitiksim. O aš taip pasiilgau mamytės!

Visi angelai nekvėpuodami klausėsi Kaziuko pasakojimo, o Viešpats taip susigraudino, kad iš Jo akių ištryško kelios ašaros.

— Gerai, Kaziuk, tuoj pamatysi mamytę! — pasakė ir pamojo ranka mažiausiam angelui.

Tuo metu Kaziukas ėmė glostyti Viešpaties melsvo apsiausto klostes ir, dairydamasis po plačias dangaus padangtes, prabilo:

— Gerasis Dievuli! Dėkoju už šitą dangišką laimę! Aš matau — danguje dar tiek daug tuščios vietos. Priimk čia visus vaikus, kurie ištremti šala ir badauja.

Nusišypsojo susigraudinęs Viešpats, paglostė berniuko galvą ir tėvišku balsu tarė:

— Čia priimsiu tuos, kurie ilgiausiai vargo. Kiti gi, sveikesni, dar turės grįžti į tėvynę, nes Lietuvos laisvės diena artėja. Melskis ir danguje už ją!

Kai Kaziukas dėkingai pabučiavo Viešpaties ranką, angelai pradėjo giedoti iškilmingą padėkos giesmę, o mažasis angelas paėmė jį už rankos ir nuvedė pas mamytę.

BE TĒVIŠKĒLĒS MAN TAMSU

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Nusētas kelias akmenēliais, —
Kiek akmenēliu, tiek varšu.
Tai kelias mano tēviškēlēs.
Be tēviškēlēs man tamsu.

Gal tai vargeliai ten taip žydi, —
Kiek akmenēliu, tiek varšu.
Vargeliu niekas nepavydi —
Be tēviškēlēs man tamsu.

Šalele ašarom šlakstyta, —
Kiek akmenēliu, tiek varšu!
Kur tēviškėlę rasiu kitą,
Jei ten vargeliu taip gausu?

Nušviesk, saulute, jos dirvoną, —
Kiek akmenēliu, tiek varšu.
Geltoną, žalią ir raudoną
Išsirinkau sau iš visų.

MES NAŠLAITĒLIAI

STASYS DŽIUGAS

Kita žiemužė, baltas kelias.
Kalnų viršūnes vos matai.
Ne tas šiaurys, nei debesėliai,
Skrendą padangėje aukštai.

Kiek kartų klausdavau upelių:
Kuri Neris, kur Mituva?
Kur Nemunėlis ir Šešupė,
Kur mano kraštas Lietuva?

Atsakė jos kalba kitokia,
Nesupratau, o prie krantų
Tik akmenėliai prakalbėjo:
-Mes našlaitėliai kaip ir tu.

Chicago, 1949.12.3.

GIRIŲ *Karalius*

STEPAS ZOBARSKAS

Algis, penkerių metų vyras, gyvena dideliame name, netoli girios. Jo tėvelis kiekvieną rytą keliai tik saulei patekėjus. Mama keliai drauge su tėveliu, o kai kada net anksčiau. Brolis Pranas pats nesikelia. Jis laukia, kol jį mama pažadins. Ir tada Algis girdi per miegus laukan genamos bandos triukšmą ir varpelių skambėjimą. Paskui vėl viskas nutyla. Algis tingiai pramerkia akis ir žiūri į langus. Žiūri — ir nieko nemato. Langu užtiestas žalia užuolaida.

Staiga tiesiai per langą įsiriti mažas žmogeliukas. Jo barzda ilga, ligi žemės, ir tokia balta kaip ožio. Apsiavęs jis auksinėm kurpaitėm, apsivilkęs raudono pliušo apsiaustu, o ant galvos... patikėsit ar ne — ant galvos spindi karališkas vainikas.

— Iš kur tu čia dabar atsiradai? — klausia nustebęs Algis.

— Tai argi tu manęs nepažįsti? — sako žmogelis.

— Nepažįstu. Iš kur gi aš tave pažinsiu.

— Ar gi tau niekada senelė nepapasakojo apie mane?

— Ne, nepapasakojo.

— Nepapasakojo apie girių karalių? — stebisi žmogeliukas.

— Apie girių karalių tai pasakojo, bet negi tu...

— Taip, taip, — sako pralinksmedžęs seneliukas, — aš ir esu tas girių karalius. Štai, kairėje rankoje skeptras — valdžios ženklas, o dešinėje laikau gaublį. Pasižiūrėk: kur tiktai žemės rutulio matai žalią spalvą — ten girios sužymėtos. O kur giria — tai mano karalystė.

Algis žiūri pakėlęs galvą ir stebisi: tiek daug girių ant žemės.

— Tai tu labai turtingas, — sako Algis.

— Turtų tai man nestinga, — išdidžiai atsako žmogeliukas. Paskui jis primerkia siaurutes, besiukuokiančias akutes ir žiūri į Algį. — Gal nori, kad ir tau dalį girių padovanočiau?

— Padovanok, jeigu negaila, — tingiai atsako Algis. Ir vėl jį apima toks mieguistumas, kad vos begali liežuvį apversti.

— Kurios girios tu labiau norėtum, ar tos, kur yra daugiau kiškių su kiškiukais, ar tos, kur daugiau briedžių su briedžiukais?

— Tos, kur daugiau briedžių su briedžiukais, — atsako Algis.

— O gal tau labiau patiktų giria su karaliukais ir raudongužytėm?

—Su karaliukais ir raudongužytēm, —
atsako Algis, o jo akys dar labiau merkiiasi.

—Matau, kad tau vis tiek, ar aš kā padovanosiu, ar nieko nepadovanosiu. Tai geriau aš tau nieko nedovanosiu, bet pagrošiu vargonais.

Tai tarēs, seneliukas mosteri ranka, ir ūmai prasiskleidžia namo sienos. Lyg koka užuolaida prieš Algio akis iškyla giria. Vidury girios stovi dideli vargonai. Iš vienos ir iš kitos vargonų pusės auga ažuolai, o ant kiekvienos ažuolo šakelės tupi po paukščiuką. Girių karalius užmeta barzdą ant peties, atsisėda už vargonų, atsiraito rankoves ir ima groti. Paukščiukai priartėja prie jo. Ne, tai ne paukščiukai, tai mažutės mergytės, didumo sulig pirštais. Jos apsilvilkusios ilgom sukniom, susijuosusios auksiniais diržais, o diržų krašteliai apvedžioti brilijantais. Jų kasos ilgos, o jų baltutėlės rankutės laiko gaidas.

Karalius linkteri galva, ir mergytės pradeda giedoti. Iš karto jos gieda tyliai. Paskui jų balsai darosi skardesni. Ilgainiui vėl ima tilti. Pagaliau viskas išnyksta — ir vargonai, ir giria, ir mergytės... kažkur nuplasnoja visos, pasivertusios paukščiais. Norėtų Algis su jomis skristi, bet jo kojos pinasi, niekaip negali ištraukti iš patalynės, lyg būtų į dūmblą įklampusios.

— Ar jau atsibodo lovoj, norėtum ir tu skristi, — klausia žmogiukas, linksmom išdykėlio akutēm žiūrėdamas į Algį. Paskui jis nutveria savo smailais piršteliais Algio nosį ir ima spausti. Algis ir į vieną pusę sukasi ir į kitą — niekaip negali ištrukti. Norėtų mamą prisišaukti, bet negali liežuvio apversti. O seneliukas nosį vis spaudžia, vis spaudžia. Pagaliau pavyksta išsivaduoti. Girių karalius pranyksta.

Algis prabunda.

Abiem rankom stveriasi iš nosies. Nuo jos nuskrenda musė. Jos būta taip įsisiurbusios, kad net dabar skauda. Berniukštis patrina akis ir atsimerkia.

Langas tebėra žalia užuolaida užtiestas. Bet gi čia ne užuolaida, o netoliese augantis miškas taip atrodo. Pro langą pučia vėjelis. Saulė jau aukštai patekėjusi, ir ant grindų krinta jos spindulys.

Kažin, ar tikrai girių karalius buvo atėjęs ar tik toks sapnas Algiui sapnavos?

PLUNKSNELĖ

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Aš plunksnelė metalinė
Rašaluotu snapeliu.
Man prie šono rašalinė.
Būt nerašius negaliu.

Suksiu raidę, suksių kitą -
Štai jau tūkstančiai tokių.
Su plunksnelėm prirašyta
Veikaliukų daug puikių.

Ei, knygutės paveiksluotos,
Tai tokia jau man dalia:
Ir Zobarskas, ir Mašiotas
Rašė plieno plunksnele.

Rašė Vytas Tamulaitis
Čia juokingai, čia rimtai.
Skaitė vyrai ir mergaitės,
Ir skaitys jų dar šimtai!

Rašė Giedrius pasakėlę
Apie saulę ir varles.
Rašė Vytė Nemunėlis
Rudnosiukams daineles.

Štai kregždutė gintarinė,
Štai jos kraštas - Lietuva...
Aš plunksnelė metalinė,
Bet širdelė man gyva.

Vyt. Augustino nuotrauka.

PO TĖVYNĖS DEBESELIAIS....

VYT. TAMULAITIS

2. Pirmoji dainelė

Svirplys nutilo.

Po valandėlės atsiduso ir tarė:

— Praeities jau nė vienas nebesugrąžinsime. Ką nusinešė laikas, nė su kardu kovodamas iš jo neatsiimsi. Tik gražūs prisiminimai gaivina širdį.

— Taip, taip, tikra tiesa! — pasigirdo staiga skardus balselis užkrosnyje. — Mano akyse tuojau pasirodė ašaros, kai jūs ėmėte kalbėti apie praeitį ir prisiminimus.

— O kas jūs toks, kad tokią jautrią širdį turite? — paklausė svirplys.

— Aš pipiras, — atsiliepė tas pats skardus balselis. — Jau bus daug naktų, kaip čia užkrosnyje užmirštas džiūstu. O aš atkeliavau iš Indijos, kur teka tokia didelė upė Gangas ir kur kadaise gyveno toks didelis žmogus Gandi. Ten mano tėvynė.

Katinukas truktelėjo nosį ir nukabino žemyn ūsus. Nors jis labai nemėgo pipirų, bet dabar neištarė nė žodžio. O pipiriukas kalbėjo toliau:

— Kokia graži ten gamta, kokios gražios, visų gerbiamos, karvės vaikšto po miestus. O girios, o laukai, o rytmečio rūkas... Ir aš tada žydėjau...

— Taip, aš jus suprantu. Nes nieko nėra pasaulyje gražesnio už žydėjimą, — atsiliepė menturys, košėta pasmakre, visą laiką tyliai kabojęs prie krosnies šono. Ir aš žaliavau miške žaliu kleveliu. Ir žydėjau.

— Bet juk viskam turi būti pradžia ir galas, gerbiamieji! — sušuko šlapias autas. Kas gi būtų be pabaigos? Ar jūs manote, kad aš visą laiką buvau šlapias ir braidžiojau po balas? Jei jūs tai suprastumėt, man rodos, kitaip apie gyvenimą kalbėtumėt.

— O kas yra tas gyvenimas? — nedrąsiai paklausė puoduko ąselė, įkritusi į plyšį.

— Vaje, kokia jūs nelaiminga, kad net to nežinote! — sušuko svirplys. — Gyventi — tai reiškia būti kuom nors naudingu šioje žemėje.

— Ačiū, dabar aš suprantu, — atsakė puoduko ąselė, labai nuliūdusi. — O aš vis dar maniau kad gyvenu. Dabar žinau, kad ne, nes nebesu niekam naudinga nuo to laiko, kai puodukas nukrito nuo stalo žemėn ir kai aš, ąselė, nudužau. Kaip tai liūdna sužinoti, kad tu nebegyveni...

— Neliūdėkite, — tarė svirplys švelniai, — jei jūs neturite dabar kuo gyventi, tai gyvenkite bent praeitimi. Praeities iš jūsų niekas neatėmė ir neatims. Dar negimė pasaulyje toks galingas tironas, kurs uždraustų jums džiaugtis prisiminimais, nors rankos ir kojos jums būtų surištos. Argi tai nedžiugina?

— Koks jūs išmintingas. Niekada negirdėjau tokių gaivinančių žodžių. O aš maniau kad jūs tik niekus mokate plepėti. Tai ir buvau pradėjęs pykti, — sušuko šlapias autas ir sukosėjo. Juk tikrą tiesą pasakėt: ir aš atsimenu, kad nevisada turėjau slogą. Buvau jaunas. Žydėjau mėlynai, kaip dangus. Mūsų buvo daug — tikra jūra. Ir mergaitės dainavo: 'Pasėjau linelį ant pylimo...' — Jis dar norėjo pridurti 'Dėl jau no bernelio dėl mylimo...', bet staiga taip smarkiai užsikosėjo ir užspringęs ėmė prunkšti, kad net palubėje voratinkliai suplyšo.

— Taip, taip, bičiuli, jums reiktų į sanatoriją. Jūs galite gauti džiovą — rimtai susirūpino svirplys, — bet ar kam rūpi, kad kažkur ten kampe dūsta ligos kankinamas lininis autas, taip gražiai seselių apdainuotas, baltos drobės rietimu išaustas, mėlyna jūra žydėjęs. Ir puikus dainininkas, tikras Naurais galėjęs būti...

— Tikrai mėgstu dainą, bet man jau niekad nebebūt dainininku. Aš tik dar nors kartą norėčiau gražios muzikos pasiklausyti. Paimk, bičiuli, smuiką ir užtrauk. Juk nedažnai prastas daiktas patenki į tokią muzikalią draugiją.

Svirplys pakėlė galvą ir buvo beliečias pirmą smuiko stygą.

Katinukas pašluostė ūsus ir taip augštai uodegą užrietė, tartum su uodega, it kokia antena, jis geriau būtų girdėjęs.

Svogūnų pynė tik sujudėjo — sučežėjo, lyg šilkinę savo suknią prieš išeidama šokti valso būt pasitaisius.

Pipiras dar labiau susitraukė ir tamsoje visai dingo.

Tik blakutė neatreipė jokio dėmesio, lyg muzika jos visai nebūtų žavėjus. Taip ir buvo. Muzikos ji nesuprato. Nesuprato ji nė švelnesnių jausmų, būdama kraugerė ir daugiau apie nieką, kaip tik apie kraują te galvodama. Ji, pasirodo, jau seniai snaudė.

— Pirmiausia noriu pagroti tą dainelę, kurią sudėjau ant gimtinės slenksčio, pirmą kartą paėmęs į rankas savo smuiką.

Ir jis užtraukė:

— Čiri — čiri, čiri — čiri, čiri — čiri — čin...

— Tiri — tiri, tiri — tiri, tiri — tiri — tin...

— Čiku — čiku, čiku — čiku, čiku — čiku — čik...

— Piku — piku, piku — piku, piku — piku — pik...

Žmogiška kalba tai turėjo reikšti maždaug štai ką:

Čiru — čiru, kelk smuikeli,
Visą gamtą iš miegų
Ir dainuok, kaip žvaigždės mirga
Ežerėly ant bangų...
Pinki pasaką auksinę,
Iš saldžių širdies svajonių,
Tiktai niekur neišveski
Iš žalių gimtinių klonių.
Te gegužio žiedas žydi,
Tegu skamba mūsų daina,
Kaip čiurlenimas upelio,
Kaip pavasaris jauna...
Šoks Boružė raudongužė,
Laumžirgeliai šoks visi,
Ir šauks kmynai, ir šauks smilgos:
Burtininkas tu esi.

— Bravo tikrai jūs burtininkas! — šaukė visi klausytojai, o katinėlis tiek plojo savo minkštomis letenėlėmis, kad svogūnų pynei net viena raukšlė nuo sijono nukrito.

— Tik dabar suprantu, koks menas galingas, kaip jis nukelia mus kiekvieną į savo pasaulį, kaip kiekvienas jį be vertimo suprantam, — kalbėjo pipiras, atkeliavęs iš Indijos ir nė vieno svirpliškos kalbos žodžio nesimokęs. . .

— Bet žiūrėkit, koks jo smuikas nuostabus. Ar tik jūs gerai įsiklausėte, kaip nuostabiai skambėjo aukštosios gaidos? — kalbėjo tarakonas, dedąsis esąs didelis muzikos žinovas ir kritikas. Tai nepaprasta, tai ligi šiol negirdėta.

— Ačiū jums visiems, ištarė nusilenkdamas svirplys muzikantas. Menininkui nieko nėra malonesnio, kaip būti suprantam ir įvertintam.

— Bet su tokiu smuiku jūs galėtumėt groti geriausiam teatre, — už visus garčiau šaukė tarakonas. Man rodos, joks smuikininkas prieš jus neatsilaikytų.

— Tą patį man kalbėjo ir po pirmojo koncerto, pagrojus šią dainelę. Turiu prisipažinti, kad tokio smuiko niekas kitas žemėje neturi. Jūs labai nustebsite išgirdę, — kalbėjo toliau muzikantas, — kad mano smuikas turi net tūkstantį šimtą ir dvidešimts aštuonias stygas.

— Tikrai yra kuo pasididžiuoti, — pridėjo katinas. — Bet aš tai to skaičiaus gerai ir neįsivaizduoju. Be abeio, tai žymiai daugiau už dvylika. Aš tiek daug pelių tikrai nesu pagavęs.

— Be to, savo šmičiumi, — aiškino svirplys, — tik per vieną sekundę perbraukiu stygas net 32 kartus. Pasakykite dabar, ar yra kitas toks smuikininkas visoje žemėje? Ar rasite kur tokią gausybę balsų kitoje simfonijoje?

— Vaje, — sušuko svogūnų py-nė. — Argi tai gali būti?

— Taip yra, — kalbėjo svirplys. — Ir žmogus tatau žino. Bet

visa bėda, kad jo ausis tik menką mano muzikos dalelę tegirdi. Visi švelniausi ir aukščiausi muzikos tonai pro jo ausis pralekia pro šalį. Tik maža dalelė žemųjų gaidų teužkliudo jo didelę, bet gana nevykusią ausį. O aš girdžiu kiekvieną vėjelio šnabždesį smilgos viršūnėje, žiedo tanrelės skambėjimą ir nuvytusio lapo gaudžią raudą. Girdžiu daugybę giesmių ir giesmelių, skambančių kiekvienoje lauko pakelėje, kuri kitam atrodo tuščia, begarsė ir tyli. Nenustebkite - daug kas apsirinka, apie gyvenimą ir apie pasaulį spręsdamas pagal save. Jei tu negirdi, tai dar nereiškia, kad tylu, ir jei tu nematai tai dar nereiškia, kad nieko nėra.

— Na, šitokios naujienos tai dar nebuvo girdėjęs, — sušuko katinukas. — Tai ir aš gal neviską, o gal ir visai ne tą muziką girdėjau?

— Žinoma, kad ne! - Ir pakėlęs savo pirmas kojytes laikė jas atsukęs į katinėlio pusę.

— O ką jūs čia darote? — sušuko katinukas, dar labiau nustebęs.

— Klausau, ką man sakysi?

— Klausai su kojomis, o ne su ausimis?

— Atspėjai! — Ir svirplys nusišypsojo. — Norėjai pasijuokti, o pasakei tiesą. Nepykstu. Nes taip yra. Vieną porą ausų turiu kojų blauzdose. Tai žemam balsui išgirsti. O kitos, pačios geriausios mano ausys, kurių profesoriai ieškojo daugybę metų, yra mano ūsų galuose.

Su šitomis ausimis aš girdžiu viską. Ir girdžiu geriau už žmogų net šimtą kartų.

Katinukas tik išplėtė savo žalias akis.

— Nėra ko stebėtis, — kalbėjo ramiai svirplys. — Kitaip nebūčiau geriausias muzikas visam pasauly. Ir jei kas šiandien išsitaria, kad mano muzikos motyvai labai prasti ir tik iš balanės galdynės, tai labai apsirinka. Bet aš nepykstu ant to, kuris klysta nežinodamas.

— Tai gal parodytumėt mums ir savo stebuklingąjį smuiką, — švelniai paklausė katinukas.

— O kam aš turėčiau jį nuo jūsų slėpti? — Ir svirplys pakėlė savo sparnelius. — Štai ant dešiniojo, kuris atstoja man šmyčių, — aiškino.

— yra apie 140 mažų dantelių. O štai kairysis sparnelis, su šimtais ištemptų stygų, kurios susilieja lyg į koki būbnelį sparno gale. Ir kai tik dešiniuoju dantytu sparneliu brūkšteliu per kairįjį, tuojau pasipila tūkstančiai garsų. Kai noriu žeminti gaidas, leidžiu sparnelius žemyn, o jei reikia aukštinti, keliu į viršų.

— Rodos, gana paprastas tas jūsų smuikas. Sakyčiau, panašus į tokio inžinieriaus Bariso piuklą, ant kurio jis mokėjo puikiausias melodijas išgroti. Girdėjau kartą, Panevėžy būdamas, kol dar kooperatyve gulėjau, — įsiterpė į kalbą pipiras. — Tas inžinierius buvo ištremtas į Sibirą. Tremiamas nieko daugiau neėmė, tik piuklą. Bet kelionėje jam tą piuklą pavogė. Tačiau vagis taip groti vis tiek negalėjo.

— Tiesa, tiesa, ir mano smuiku niekas kitas negalėtų pagroti. Tai mano vieno menas.

— Ar tik nebūsitė jūs giminė to naminio svirplio, kuris kartais užkrosnyje koncertuoja? — pasiteiravo muzikos kritikas tarakonas.

— Taip, giminė, — prisipažino svirplys nenoromis. — Bet aš gyvenu laukuose, mviu laisve ir šviesias mėnesienos naktis. Tik atsitiktinai į šia trobelę užkliuvau, nuo audros pasislėpti. O naminis svirplys, mano pusbrolis, už šiltą kertę pas žmogų išsižadėjo laukų ir laisvės. Negerbiu už tai io. Jis nuo šilumos ir nuo dūmų parudo papečkėje, o mano frakas, žiūrėkite, tamsus ir blizga, kaip visų menininkų, kurie groja scenoje, o ne užpečkyje.

— Tai gal jūs pykstate, kad mes čia visi jus vadiname svirpliu, nežinodami tikrojo vardo? — pasiteiravo svogūnų pynė.

— O, ne! Tikram muzikui svarbu ne vardas, o kūryba. Bet ir mano tikras vardas ne kitoks, o tik paprastas Laukinis Svirplys. Nors kai kas mane vadina dar Pievų Takelių Muzikantu, Keliaujančiu Smuikininku ir pan. Ir aš galiu tik tiek pasakyti, kad man gyventi, tai reiškia — groti ir dainuoti. Jei negalėčiau groti, mirčiau iš liūdesio.

Tai pasakes, jis vėl pakėlė savo smuiką ir taip ėmė groti, kad visa trobelė buvo pilna jo muzikos skambėjimo. (*Bus daugiau*)

GRAŽIAUSI ŽODŽIAI

Amerikoj išleistos knygos „Kalbos istorija“ autorius sako, kad gražiausi Amerikos rašytojų raštuose žodžiai esą šie: aušra, lopšinė, šnabzdėjimas, tylus, šviesus, auksinis, melodija (gaida); gražiausi anglų rašytojų žodžiai esą: gvazdikas, azūras (žydra mėlynė), mėnulis, širdis, tylą (ramybė), šešėlis, balandis (mėnesio vardas — April).

Vienoje tremties lietuvių gimnazijoje, trečioje klasėje, buvo duotas klausimas, kokie jiems, tos klasės mokiniams, yra gražiausi žodžiai. Atsakymai buvo įvairūs, bet bendrai imant, gražiausi tų berniukų ir mergaičių žodžiai buvo šie: motina, tėvynė, Dievas, dangus, Marija, laisvė, laimė, pavasaris, gėlė, svajonė, lakūnas...

KAIP ŠAUKIAM JUOS

VYTĖ NEMUNĖLIS

Mes vištą šaukiam: -Put-put-put...

Viščiuką šaukiam: -Cik-cik-cik...

Mes anti šaukiam: -Ut-ut-ut...

Bet kaip šuniuką, pasakyk?

Šuniuką šaukiam: -Ciu-ciu-ciu,

O katinėlį: -Kac-kac-kac...

Ir kai pribėga daug kačių,

Vieną žodžiu išbaidom: -Škac!..

Mes žąsį šaukiam: -Zul-zul-zul...

Avelę šaukiam: -Bur-bur-bur...

Balandį šaukiam: -Ul-ul-ul,-

Ir suskrenda jie iš visur.

Mes karvę šaukiam: -Trupke, trupke..

O kumeliuką: -Kuz-kuz-kuz,

Paglostom jam karčius ir snukį,

Pažįsta jis mažus vaikus.

Mes ožką šaukiam: -Cibe-cibe...

O kiaulę taip: -Čiuk-čiuk-čiuk-čiuk...

Paršiukui tariam "c" daugybę.

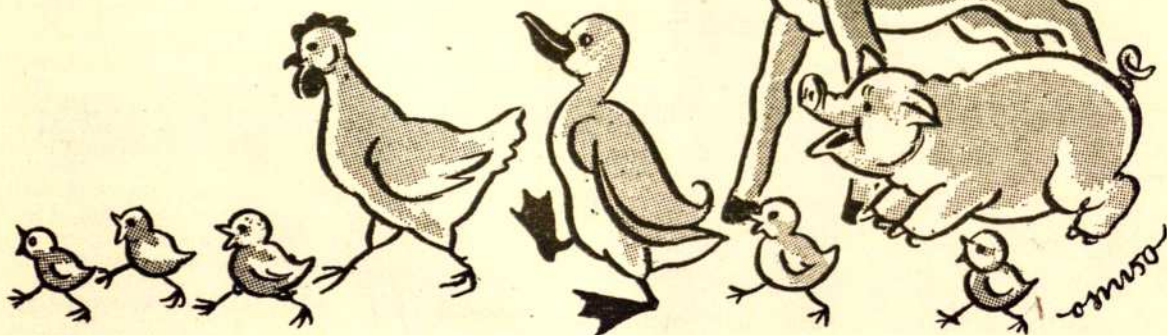
Bet tu nei tas, nei tas nebūk.

Ožys visur vis užsispyręs,

Degloji vaikšto purvina,

O tu visur būk tikras vyras,

Tikra mergytė aguona.

VIS NE TAIP, KAIP NAMIE

Senelio pasaka

Kitą kartą gyveno toks Jonelis. Neturėjo jis nei bobutės, nei ožkelės, nieko: buvo vienas kaip pirštas pasauly. Gyveno jis mažoje trobelėje kaimo gale ir buvo patenkintas.

Kaimynai jį mylėjo ir dažnai kvietė į svečius, valgydino. Pavaišintas, pavalgydintas jis turėjo įprotį sakyti: "Ačiū, tai skaniai pavalgiau; bet vis ne taip, kaip namie."

Kitame kaimo gale gyveno labai turtingas ūkininkas, kuriam nieko netrūko, bet jo žmonai vis buvo negana. Pavydėjo ji Joneliui, kad tas toks laimingas, ir galvojo, kaip jis gyvena ir ką valgo, kad svečiuose jam vis ne taip skanu, kaip namie.

Privirė prikepė kartą ji visokių gardumynų, kaip per Kalėdas, ir pakvietė Jonelį į svečius.

- Vaišinkis, kaimynėli, valgyk, juk neturi namie nei kas išverda, nei kas paduoda.

- Ačiū, tarė Jonelis. Turiu ir išvirta ir pagirta, ir paduota ir taukuota.

- Bet svečiuose vis gal skaniau? - klausinėjo žingeidumu nesitverdama kaimynė.

- Ačiū, - tarė Jonelis, skaniai pavalgiau, bet vis ne taip, kaip namie.

— "Na, palauk" - galvojo moteriškė, pažiūrėsiu, ką tu dabar sakysi. Ir kitą dieną ji privirė prikepė, pričirškino prišutino, ko tik turėjo ir kaip mokėjo, kaip per pačias Velykas.

- Ačiū, - tarė Jonelis, - skaniai pavalgiau, bet vis ne taip, kaip namie.

Kaimynė vos susilaikė nepasakius: "Bet ką jau tu namie valgai?"

"Na, palauk, - jį ai tarė: - aš tau, žmogeli, vis tiek nepasiduosiu". Ir paruošė stalą, kaip per krikštynas.

O Jonelis, pasivalgęs, pasivaišinęs, ir vėl savo:

- Ačiū, tai pavalgiau skaniai, bet vis ne taip, kaip namie.

Dar kartą ji pakvietė Jonelį vakarienės. Dar kartą apdėjo

apkrovė stalą iš paskutiniųjų. Parengė vaišes, kaip per vestuves.

Bet Jonelis, pavalgęs pasivaišinęs, ir vėl savo:

- Ačiū, kaimynėle, tai skaniai pavalgiau, bet vis ne taip, kaip namie.

To jau buvo per daug. Žūt būt nutarė moteriškė pavalgydinti Jonelį vieną kartą taip, kaip namie.

Sekantį vakarą ji Jonelio vakarienės nebekvietė, bet pati slapta nubėgo pas jo trobelę ir pro langą pasižiūrėjo, ką Jonelis valgo.

Kitos dienos vakarą pakvietė ji Jonelį vakarienės. Ant stalo padėjo dubenį miežinių kruopų košės, o į vidų įstatė degančią lajinę žvakę.

Nuo šilimos žvakės aplinkui tirpo, o Jonelis patenkintas kabino košę, kiekvieną šaukštą gražiai pasidažydamas į sutirpusį lajų.

- Na, kaip? - nebetverdama paklausė ji šeimininkė, kai jau košės dubeny nebebuvo ir paskutinis žvakės galelis nuo liepsnos viršuje ir nuo šiltos košės apačioje buvo sutirpęs.

- Ačiū, - tarė Jonelis, - tai skaniai pavalgiau: visai, kaip namie.

VYTĖ NEMUNĖLIS

TRAUKINYS

GRAŽINA TULAUSKAITĖ

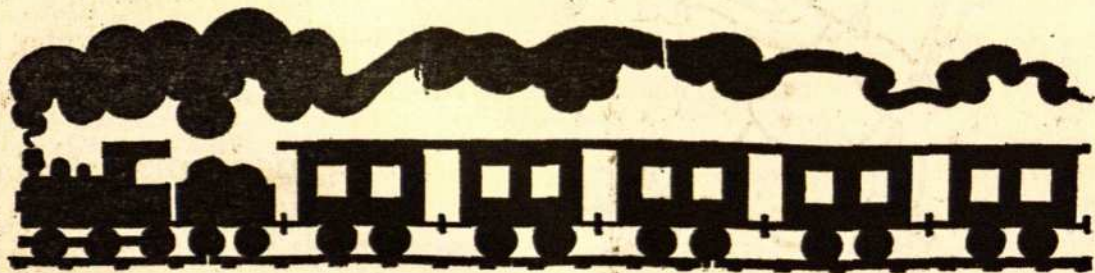
“Tik-tak-taku, tik-tak-taku”,
Traukinys važiuodams sako.

Lekia dūmai lig dangaus,
Kas tą traukinį pagaus?

“Tik-tak-taku, tik-tak-taku”,
Tu išpėk, kiek sukas ratų?

Kiek žmonių aš čia vežu,
Lagaminų ir dėžių?

Tik-tak-taku, tik-tak-taku”,-
Traukinys važiuodams sako.

KIŠKI PIŠKI

PR. IMSRYS

Kiški piški
Ilgakoji,
Ko tu basas
Vis bėgioji ?

Šalta, speigas-
Šiurpas ima...
Gausi plaučių
Uždegimą.

Stabt kiškiukas-
Apsidairė...
Strakt pasuko
Tuo į kairę...

Kudul kudul
Per pusnyną
Nudulkėjo
Į karklyną.

SENIS BESMEGENIS

JONAS MINELGA

Senas, senas seneliukas,
Tikras senių tėveliukas
Už klojimo palei griovį
Viena koja, bet pastovi.

Ant galvos keista kepurė,-
Ilgą lazda rankoj turi,
Akys svaiddo žvilgsnį rūstų,
Bet ramus jis - nesiplūsta.

Vėjas taršo barzdą žilą,
Nosis varva, kai sušyla.
Iš pypkutės dūmai rūksta,
Rodos, nieko jam netrūksta.

Su vaikučiais jis draugauja,
Krykščia, žaidžia, išdykauja,
Nors vaiku pats negyvenęs,-
Geras senis Besmegenis.

KAIP VELNIAS ĒJĒS IŠPAŽINTIES...

ALFA SUŠINSKAS

Pasaka nepasaka

Mes esame girdēju visokių pasakų apie velnius, apie jų blogus darbus. Bet apie velnią, kuris būtų ėjęs išpažinties, dar niekam, turbūt, neteko girdėti. O vis dėlto, kažin kada seniai ir toks buvęs. Ta istorija prasideda šitaip:

Kartą vienoj miesto bažnyčioj kunigas senelis klausęs žmones išpažinčių. Žmonės karštai meldęsi, nesidairydami į šalis, ir klūpėdami labai gailėjęsi dėl savo nuodėmių.

Tuo metu toli bažnyčios kampe stovėjęs ir toks vienas keistas ponas. Jis atrodęs labai neramus, rankose neturėjęs nei maldaknygės, nei rožančiaus, ir visą laiką dairęsis po bažnyčią.

Jau buvęs vėlus vakaras, kai kunigas senelis baigęs klausyti išpažinčių. Nebesulaukdamas daugiau žmonių, jis rengęsis eiti namo.

Tik staiga į klausyklą atskubėjęs anas ponas, kur buvo vienas likęs bažnyčioj. Priėjęs prie klausyklos, jis nepersišegnojęs ir nepagarbinęs Viešpaties Jėzaus Kristaus, kaip kad visi daro. Jis tiesiai šitaip pradėjęs savo išpažintį:

— Labas vakaras, kunige! Nenusigąskit, — aš esu velnias... Aš atėjau atlikti išpažintį!..

Kunigas krūptelėjęs, šitokio atgailotojo sulaukęs. Velnias, o eina išpažinties! Staiga kunigas nutaręs: tegu ir velnias išpažįsta savo nuodėmes. Juk išpažintis skirta visiems nusidėjėliams, o velnias tik jau ne iš šventųjų... Taigi kunigas taręs:

— Prašau, sūnau, atlikti, jei nori, savo išpažintį.

Ir velnias pradėjęs sakyti kunigui savo nuodėmes. Jos buvusios didelės, baisios... Tiek daug žmonių jis buvęs suvedžiojęs, tiek daug nuskriaudęs, pražudęs, tiek daug primelavęs... Nuodėmės iš velnio burnosėjusios viena už kitą biauresnės, viena už kitą baisesnės.

Ilgai išpažinęs velnias savo nuodėmes kunigui. Pagaliau baigęs ir sakęs:

— Matai, kunige, koks didelis nusidėjėlis aš esu! Bet aš nebenoriu toks būti. Aš noriu pasitaisyti! Nebenoriu būti velnias! Aš noriu būti vėl angelas, vėl šventas, vėl nekaltas!.. Skirk man, kunige, už mano nuodėmes kuo didžiausią atgailą: liepk jūras išsemti — aš išsemsiu, kalnus nukelti — aš nukelsiu; liepk aplink visą žemės rutulį keliaklupsčiam apeiti — aš apeisiu. Tik išlaisvink mane iš mano nuodėmių, tik duok man, meldžiamasis, išrišimą!..

Ir susimąstęs kunigas senelis, šitokią išpažintį išgirdęs, ir pradėjęs galvoti, kokią čia jam atgailą jis turėtų skirti. Jam atrodo, kad ponas velnias labai gailisi dėl savo nuodėmių ir iš meilės Dievui nori pasitaisyti. Todėl jis ir pats susigraudinęs ir nutaręs skirti velniui atgailautojui kuo lengviausią atgailą.

— Klausyk, brolau, — taręs kunigas velniui, — Kadangi tu taip labai gailiesi dėl savo nuodėmių ir taip labai nori pasitaisyti, tai aš tau skirsiu tik mažą atgailą. Ji bus šitokia: nueik pas didįjį altorių, atsi-klaupęs nulenk prieš jį savo galvą ir, mušdamasis į krūtinę, tris kartus tark:

— *Mano Viešpatie ir mano Dieve Jėzau Kristau, pasigailėk manęs!*

Vos tik nuskambėjęs paskutinis kunigo senelio žodis, atgailautojas velnias staiga šokęs nuo klausyklos šalin sušukdamas:

— Ką?! Jėzui Kristui nusilenkti? Ne, niekuomet! Niekuomet aš jam nenusilenksiu! Niekuomet!!

Velnias išnykęs. Klausykloje likęs besėdįs susimąstęs kunigas senelis.

*

* *

PRASIDĖJO ŠVENTIEJI METAI

KUN. J. GRABYS

Su šiomis Kalėdomis prasidėjo Šventieji Metai. Tai yra tarsi didžiuliai visų pasaulio katalikų atlaidai, kurie truks ištisus metus. Daugelis esate matę dar Lietuvoje, arba, jei tada mažučiai dar tebebuvote, girdėję iš tėvelių ar tetų pasakojimų, kiek daug suvažiuodavo žmonių į bažnyčią atlaidų metu. O, o, o! Sunku ir suskaityti.

Šitie gi visų katalikų atlaidai, kurie yra ruošiami kas 25-ji metai, yra kur kas didesni. Anie Lietuvos ir dabar Amerikos bažnyčios atlaidai trunka tik vieną, kartais tris, ir tik per misijas penkias ar aštuonias dienas. Šitie gi bus per visus metus. Į anuos atlaidus vyksta žmonės iš vienos parapijos, kartais dar iš kaimyninių prisideda, o į šituos atlaidus, į Romą, keliauja žmonių minios iš viso pasaulio.

Į Romą šiais metais važiuos ekskursijos ir iš Amerikos, ir iš Australijos, ir Afrikos, ir Azijos. O ką ir bekalbėti iš Europos. Ir jūs, kurių tėveliai seniau gyvena Amerikoje, galite atvažiuoti. Pasimatytume švento Petro bazilikos didžiulėje aikštėje, kur telpa net iki 200,000 su viršum žmonių, arba pačioje bazilikoje, į kur taip pat sueina apie 100,000 žmonių. Bet kažin, ar pasimatytume tokioje daugybėje žmonių, nebent kurs nors susitarę.

Šv. Petro bazilikos aikštė

DIDŽIOJI BAŽNYČIA

DR. ANTANAS JUŠKA

Roma yra šventas ir amžinas miestas. Daug čia yra senovės romėnų paminklų, kuriuos apgriovė laikas ir žmonės, daug muziejų, bažnyčių, bet jas visas savo reikšme, savo didumu ir grožiu pralenkia šv. Petro bazilika. Prie jos gyvena popiežius. Jis yra tos bažnyčios tikrasis šeimininkas, arba, kaip mes kasdieniškai pasakytume, klebonas. Jis yra visos regimos Katalikų Bažnyčios valdytojas - šv. Petro įpėdinis. Popiežiaus "klebonija", kurioje yra jo gyvenamieji namai, biblioteka, muziejus, spaustuvė, didelis sodas, sudaro tartum kokią valstybėlę. Ji visa aptverta siena. O įėjęs pro vartus čia pat randi ir tos valstybės paštą, kuris turi ir savo pašto ženklus. Toji valstybė ir vardą turi - tai vadinamasis Vatikanas. Bet tuo tarpu mes apžiūrėkime tik tą didžiąją bažnyčią-baziliką, viso katalikiško pasaulio širdį.

Truputis istorijos. Švento Petro bazilikos kertinis akmuo buvo pašventintas 1506. IV. 18 d. Buvo norima pastatyti gražiausia ir didžiausia bažnyčia visam pasauliui. Tuo rūpinosi popiežius Leonas X. Žymiausi statybos architektai buvo Mykolas Angelas ir Bramante. Bažnyčią pašventino popiežius Urbonas VIII 1626. XI. 18. Taigi bazilika statyta ir puošta 120 metų. Prie to prisidėjo aukomis viso pasaulio katalikai.

Bazilikos dydis. Bazilikos pastatas užima 6 akelius žemės. Jos viduje gali tilpti apie 100 tūkstančių žmonių. Jos bokštas turi apie 400 pėdų aukščio. Viduj yra 27 koplyčios. Kai kurios bazilikos kolonos yra tokios didelės ir storos, kad jų viduje lengvai būtų galima įrengti po koplytėlę.

Stovėdamas prie bažnyčios didžiųjų durų, negirdėsi nei kunigo giedojimo, nei pamokslo, jei jis bus bažnyčios gale, prie didžiojo altoriaus, ar kurioje nors koplyčioje. Bažnyčią ir ne pamaldų metu lanko labai daug žmonių-piligrimų. Jų būreliai vaikšto po bažnyčią garsiai kalbėdami. Atsilikus nuo savo būrelio lengva paklęsti.

Šventųjų kaulai. Imperatorių laikais bazilikos vietoje vykdavo vieši žaidimai, o persekiojimo metu toje vietoje buvo kankinami krikščionys. Pati bazilika pastatyta toje vietoje, kur 67-tais metais birželio 29 dieną šv. Petru buvo nukirsta galva. Tos bažnyčios požemyje jis ir palaidotas. Ilsisi čia ir daugiau šventųjų kaulų. Tarp kitų yra palaidotas šv. Gregorijus Nazienziėtis, pagarsėjęs teologas, asketas ir poetas (mirė 390 m.) ir šv. Jomas Auksaburnis, kuris tokį vardą gavo dėl to, kad mokėjęs nepaprastai gražiai kalbėti. Dvi valandas jis sakydavo pamokslą, ir žmonės dar norėdavo klausytis (mirė 404 m.). Čia palaidoti imperatorius Otonas II ir Švedijos karalienė Marija Kristina. Bazilikos požeminėse kriptose ilsisi daugiau kaip 50 popiežių.

Bazilikos grožis. Ar galima grožį papasakoti žodžiais? Žinoma, kad ne. Grožį reikia pačiam pajauti. Kas gražu ausiai, reikia pačiam išgirsti, kas gražu akiai, reikia pačiam pamatyti. Daug kartų teko man būti bazilikoje, ir vis ką nors naujo ir gražaus joje pamatydavau.

Kad aš galėčiau jus pavedžioti po baziliką, aš nuvesčiau jus ne tik prie didžiojo altoriaus, ne tik prie šv. Petro kryptos, mes aplankytume ir jo garsiąją statulą, kurią labai gerbia visi lankytojai ir nepraeina nepabučiavę kojos didžiojo piršto, kuris per ilgą laiką net gerokai nudilo. Mes sustotume ne tik prie marmuru ir auksu išpuoštų altorių ir koplyčių, bet ir prie daugelio statulų ir paveikslų. Ir be žodžių visiems būtų aišku ir gražu. Mes pasigrožėtume Mykolo Angelo puikioju kūriniu "Pieta", kur Skausmingoji Motina laiko nuo Kryžiaus nuimtą Sūnaus kūną. Mes ilgai stovėtume, pakėlę galvas į lubas, stebėdami garsiąją kupolą. Bet jums jauniems, gal labiau patiktų viršum bazilikos tartum pasivaikščioti išėję apaštalių statulos; kiti, pavargę, atsisėstų kieme prie didžiulių kolonų kurios lanku sudaro lyg šventorių, bet niekas nedirštų išdykauoti, visi būtų rimti ir susikaupę tuo žemišku, žmogaus rankų ir širdies sukurtu grožiu ir ta dieviška didybe, kuri spinduliuoja per amžius iš tų Dievo namų po visą pasaulį.

AR ŽINAI?

1. Kada atspausa pirmoji lietuviška knyga?
2. Kas yra jos autorius?
3. Kas parašė lietuvišką Robinzoną ir kaip jis vadinasi lietuviškai?
4. Kas parašė "Vaikų knygelę"?
5. Kas parašė "Algimantą"?
6. Kas parašė "Pavasario balsus"?
7. Koks mūsų rašytojas daugiausia knygų parašė vaikams?
8. Kas yra autorius knygos "Skrudėlytės Greitutės nuotykių"?
9. Kas ir už kokią knygą gavo pirmą Liet. jaunimo literatūros premiją?
10. Kokie ėjo Lietuvoje laikraščiai vaikams? (Žiūrėk 63 psl.)

TEISYBĖS VARPAI

JURGIS JANKUS

Pabaiga iš 1 nr.

Ir vėl nuėjo ponas smagiai švilpaudamas, įmantriu botagėliu pasi-
šmaukštuodamas, o Viskanta pasiliko pagal samanotą kriaušę bestovįs.
Jis pasijuto apiplėštas ir be duonos kąsnio. Jam suspaudė širdį, ir ašaros
į rusvus ūsus nebetilpo. Jos ritosi žemyn, dideliais lašais krito ant sausos
žemės ir nyko, palikdamos tik tamsius rutulėlius...

Kitą rytą Viskanta išsirengė į miestą. Užėjo pas vieną teisybės
saugotoją ir išpasakojo savo reikalą. Šis pagalvojo, surūkė papirosą ir
pasakė:

— Matai, tėvai, aš nepatarčiau. Jis turtingas ir mokytas. O ką tu
turi ir ką gali? Su juo besibylinėdamas, ir to paties nebeteksi. Verčiau
eik ir daryk, kaip jis nori.

Bet Viskanta ne tam į kelionę išsirengė, kad su gėda grįžtų. Jis
pasibeldė į dar didesnio teisybės saugotojo duris. Šis buvo labai malonus,
bet, išklauses senelio skundo, suraukė kaktą ir pasakė:

— Nežinai, seni, ko nori. Juk mūsų valstybėj nėra turtingesnio
žmogaus už jį. Jį pats karalius apdovanojo. Verčiau prikask liežuvį ir
tylėk, nes visa byla gali pasiekti karalių ir tada tikrai negerai baigsis.

Viskanta nebežinojo kur beeiti. Jis dairėsi po miestą ir pasipasakojo
tada savo nelaimę vienam kitam tokiam pat vargšui, kaip ir jis pats.
Iš jų sužinojo, kad kitam mieste yra didelis teisybės saugotojas, daug
didesnis už tuodu abu, ir dar labai geras. Po kelių dienų vargingo kelio
išdėstė ir tam savo reikalą.

— Man tavęs labai gaila, — pasakė teisingasis ponas, — bet geriau
būtum padaręs nesipykęs su savo kaimynu. Būtum padaręs, kaip jis no-
rėjo...

— Bet aš to negalėjau.

— Suprantu, suprantu, žmogeli, bet būtum geriau padaręs. Kad ir
būtum netekęs, ką taip branginai, bet būtum nors sotus buvęs, o dabar
netekai nei vieno, nei kito.

— Ar nebėra, pone, jau jokios pagalbos? — su širdgėla paklausė
Viskanta.

— Būti gal ir būtų, bet matai, — čia garbingasis ponas apsižvalgė,
lyg norėdamas įsitikinti, ar nieko čia daugiau nėra, ir tyliai pridūrė:
— jis didelėje karaliaus malonėje, todėl, ką jis daro, turi būti teisinga.
Jeigu mes pamėgintume jį kaltinti, tai patys paliktume kalti.... Grįžk,
žmogeli, ir susitaikyk. Ar aišku?

Taip, Viskantai visiškai pasidarė aišku, kad teisybės ieškoti neverta.
Jis, visiškai nusiminęs, išėjo už durų. O kojas taip gėlė, ir širdį neviltis
nežmoniškai graužė, jog už durų, radęs suolelį, prisėdo, kad nors kojos
truputėlį atsilsėtų. Čia tuoj atsirado auksinėm sagom ponas ir paklausė:

— Ar tu svarbiais reikalais?

— Teisybę norėjau rasti, — atsakė žmogelis.

— Teisybę? Rado jis ko ieškoti! — ir garsiai nusijuokė.

Viskanta su nustebimu žiūrėjo į smagų saguoto pono veidą ir nega-
lėjo suprasti, ko jis dabar juoku plyšta, o sagotasis dar pridėjo:

— Teisybės? Ar tu nežinai, kad teisybė seniai jau numirė? Numarino
ją, žmogeli, numarino, palaidojo, net ir paskambinti užmiršo.

Pasakė ir garsiai kvatodamas nuėjo tolyn.

Viskanta valandėlę sėdėjo vienas, tyloje paskendęs, paskum jo smegenis nušvietė kaip žaibas aiški mintis. Jis pakilo ir pasileido į namų pusę. Ir grįžęs jis neužėjo į savo trobelę pailsinti nuo ilgo kelio sutinusių kojų, bet pasuko tiesiai į duris ir pirmą tarną pamatęs pasakė:

— Pasakyk ponui, kad atėjau savo žemės parduoti.

Tarnas nuėjo, ir netrukus Viskantą pakvietė į gražų kambarį, kuriame jį pasitiko pats ponas. Juodu greitai sutarė, ir temstant žmogelis išėjo iš rūmų su šimtu sidabro pinigėlių dulkinoj kišenėj, kaip per tvorą išmetamas su visom šaknim išrautas varnalėšas. Išleisdamas ponas dar pasakė:

— Neskubėk niekur. Darbo ir duonos mano dvare yra. Kurie man buvo geri, aš nė vieno neatstumsiu. Kai išbarstysi pinigus, jeigu dar galėsi dirbti, sugrįžk.

Bet Viskanta nieko nebeatsakė. Jis atsuko nugarą ir duriai, ir tėviškės lūšnai su kuprota kriaušė ir išėjo į didįjį krašto miestą, pilną aukso ir sidabro, pilną gražių rūmų ir nuostabių bažnyčių su garsiai skambančiais varpais, — jis išėjo į tą miestą, kuriame pats karalius gyveno.

Staptelėjęs ant kalno, po kurio kojų gulėjo visas miestas, Viskanta valandėlę apstulbo, širdy pajuto baimę prieš nuostabią žmogaus sukurtą didybę, o paskum ėmė skaityti bažnyčias. Tikrai, jų buvo lygiai šimtas.

— Šimtas bažnyčių, šimtas ir pinigėlių, — nusišypsojo Viskanta ir nusileido į miestą. Priėjęs pirmą bažnyčią, davė varpininkui vieną sidabrinį pinigėlį ir pasakė:

— Lygiai trečią valandą paskambink už numirusį. Ir skambink visą valandą.

— Kas mirė? — paklausė šitas.

— Viešpačių viešpats, ir mes vargšai patekome į didžiausią nelaimę.

Prieš trečią jau viso miesto varpininkai žinojo, kad lygiai trečią reikės skambinti visais varpais. Ir kiekvienas ruošėsi paskambinti gerai, nes sidabrinis pinigėlis už valandą skambinimo buvo karališkas užmokestis.

Kai karaliaus rūmų laikrodis išmušė tris, o pats karalius rengėsi pailsėti, sužžė, sugaudė, suskambėjo viso miesto varpai. Ir katedros didysis, kurio garsas tylų vakarą už trijų mylių dar tebegaudžia, ir vienuolyno sidabrinis, kurio plonas balselis panašus į mažo šunelio kiauksėjimą, ir visi kitoki, iš viso dar devyniasdešimt aštuoni. Miestas prisipildė skambėjimo, kokio dar niekieno ausis nebuvo girdėjusi. Gatvėse iš pradžių stoviniavo žmonės būreliais ir klausinėjo, kas atsitiko; paskum kažin kas pasakė, kad karalius numirė; dar kitas, pamatęs vykstančius ginkluotus karius pakeisti sargybos, šūktelėjo, kad kariai sukilo, kad karalius nužudytas ir mieste tuoj prasidės žudynės. Tada visi šoko gelbėti, ką dar išgelbėti galima.

O varpai gaudė, ir kitokio garso per jų gaudimą mieste nebegalėjai girdėti.

Karalius susirūpinusia akim pažvelgė į savo aukštuosius patarėjus ir tarnus ir paklausė:

— Kas atsitiko?

Šie tik pažiūrėjo vienas į kitą ir nieko negalėjo pasakyti.

— Eikit ir sužinokit, — paliepė karalius, ir jo balse suskambėjo neramumas.

Bet tuo tarpu su triukšmu atsidarė durys, įbėgo tarnas ir sušuko:
— Viešpatie, mano karaliau, sukilo prieš tave kariuomenė, mieste piaučynės! Karaliau, bėk, jie ateina čia.

Karalius norėjo paprašyti patarimo savo patarėjus, bet šie per vienas kitą grūdosi pro duris laukan. Ir po valandėlės salėje pasiliko tik karalius ir tarnas, kuris laikė rankose menką apsiaustą, siūlė jį karaliui ir maldavo bėgti.

Karalius valandėlę pasvyravo, paskum susisupo į apsiaustą ir išėjo. Siauromis ir pilnomis neramių žmonių ir varpų gaudimo gatvelėmis juodu skubėjo už miesto į kalnus, kur tikėjosi rasti saugią slėptuvę.

Niekas į juodu neatkreipė dėmesio, ir po keliolikos minučių abu pasijuto saugūs, kai siauru takučiu užsivingiavo į aukšto kalno šlaitą, kurio apačioj buvo miestas, o tolynėjo olos, bruzgynai ir miškai. Čia juodu sustojo, valandėlę žiūrėjo į miestą ir klausė varpų gaudimo. Tik vienu kartu karalius bakstelėjo alkūne ir parodė akimis į šoną. Ir čia jie ne vieni buvo. Netoliese ant akmens sėdėjo žmogus ir žiūrėjo į miestą. Varpai palengva ėmė tilti, o žmogus šypsojosi. Jis visiškai neatrodė pavojingas ar ką žinąs apie miesto įvykius.

— Tamsta, matyt, ne iš miesto, — prašnekinio karaliaus tarnas.

— O, ne, aš iš toli, — atsakė Viskanta. — Bet man pasisėkė. Dabar nors teisybė rami galės būti.

— Teisybė?

— O kaipgi? Kada jau ji numirė, ir niekas nepaskambino...

Ir Viskanta viską iš širdies išpasakojo.

Karalius klausė susimąstęs. Kai Viskanta baigė, ilgą valandą buvo nepsakomai tylu. Paskum karalius paklausė:

— Ką manai dabar veikti?

— Dabar? Kol sveikos rankos, dabar man tėviškė visur.

— O gal eitum pas mane? Aš didelį darbą turiu, — paklausė karalius.

— Gerai. Man dabar visiškai vis tiek...

— Ne, ne vis tiek. Aš noriu, kad man padėtum teisybę prikelti.

Viskanta nustebeęs pažiūrėjo į karalių, kaip į beprotį, o tas skubinosi pridurti:

— Ne, ne, aš ne beprotis, aš tik noriu teisybę prikelti, ir jeigu tu man padėtum... Aš gi tos šalies karalius..

Ir jis visiškai atvirai išpasakojo.

— Tu karalius? — nustebo išklauses Viskanta. — Ir tu bėgi?

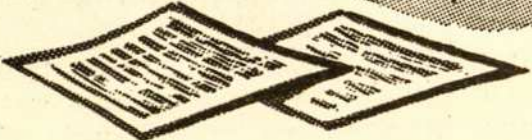
— O ne! Aš nebebėgsiu. Mes dabar grįšime į miestą, ir tave padarysiu savo dešiniąja ranka.

— Bet, karaliau, tai būtų vėl neteisybė, — valandėlę pagalvojęs pasakė Viskanta. — Jeigu tu tikrai esi karalius ir nori teisybę prikelti, tai grįžk į savo sostą ir padaryk, kad aš galėčiau prie savo žemės grįžti. Ir ne tik aš, bet ir visi kiti, kurie nuskriausti kenčia!

Karalius nuleido galvą ir susimąstė. Jis nebežinojo, ar beturės jėgų atstatyti tai, ką taip nesunku buvo sugriauti...

MOKYKLOS IR Mes

Po Kalėdų švenčių....

Kur tik gyvena kiek daugiau lietuviškų šeimų, ten buvo surengtos Kalėdų eglutės su Kalėdų seneliu, su dovanėlėmis ir programa, kurią atliko patys vaikai, mokytojų ir vyresniųjų parengti ir vadovaujami.

"Eglutės" redakcija nespėjo gauti žinių iš tolimesniųjų kraštų - Australijos, Pietų Amerikos, - kaip ten vaikai sutiko Kalėdas ir ką jie parodė išmokę Kalėdų seneliui. Bet manome, kad ir ten, kur Kalėdos pačiuose vasaros karščiuose, kur apie sniegą tegalima tik svajoti, šventės praėjo gražioje, lietuviškoje nuotaikoje. Kur tik įsikūrė lietuviškos šeštadienio ar sekmadienio mokyklos, ten vėl pamažu atgyja kad ir nedidelis, bet brangus laisvos Lietuvos mokyklų paveikslas.

Anglijoje ir Kanadoje Kalėdos buvo panašesnės į lietuviškas Kalėdas, nes ten ir šalta ir sniego netrūksta. *Toronte* liet. parap. mokyklos mokiniai Kalėdų senelio sutikti susirinko sausio 8 d. . Buvo suvaidinta B. Buivydaitytės scenos vaizdelis "Mėlynasis drugelis" ir padeklamuota.

Daugiausia "Kalėdų eglučių" lietuvių vaikams tačiau buvo plačioje šiaurės Amerikoje nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Į *Los Angeles*, ir *Brooklynas*, *Baltimore*, *Clevelandas*, *Rochesteris*, ir daugelis kitų miestų turėjo savo "Kalėdų senelius" kurių ne vienas sakėsi atvykę tiesiai iš Lietuvos.

Labai įdomi kalėdų programa buvo *Los Angeles*. Suvaidinta 2 v. pasaka "Kalėdų naktį". Programoje dalyvavo visi mokiniai - 25 artistai nuo 3 su puse iki 13 metų. O Jėzulėlį vaidino 1 metų ir 4 mėnesių mergytė. Paskui, žinoma, atėjo Kalėdų senelis, kuriam vaikai ir dainavo, ir deklamavo, ir šoko. Programai vadovavo mokyt. O. Rasutienė; ji parengė ir vaidinimą. Prie šventės daug prisidėjo kun. J. Kučinskas, ir kun. Jankauskas.

Philadelphijoje "Kalėdų seneliu" pabuvo seselės vienuolės, kurios švenčių proga apdovanojo naujai atvykusius vaikus. Mažieji, atsilygindami, nuvyko į vienuolyną ir tenai padainavo lietuviškų dainų, padeklamavo, pašoko tautinių šokių. Ir padovanojo knygą apie Lietuvą.

Čikagoje buvo surengtos kelios eglutės. Viena "eglutė" buvo ne vaikams, bet suaugusiems pasižiūrėti. Ją surengė įvairių tautų Kalėdų papročių parodymo proga. Prie jos buvo ir lietuviška programa - lietuvių kalėdinės giesmės, liet. tautiniai šokiai, paskaita apie Kalėdų papročius. Lietuvių eglutė buvo gražiausia iš daugelio kitų tautų eglučių, ir ja buvo didžiausias susidomėjimas.

Detroito šeštadienio mokyklos mokiniai Kalėdų senelio sulaukė Naujų Metų dieną. Buvo surengta didelė ir įvairi programa. Suvaidinta veikaliukas "Kalėdų sapnas", kuriame tremtinukė sugrįžta į tėviškę. Choras, išmokytas muz. B. Budriūno, gražiai padainavo. Buvo deklamacijų, tautinių šokių, paskambinta pianinu. Prie programos parengimo prisidėjo mok. Memėnienė, Bublrienė, Pajaujienė, Aleliūnaitė.

Great Neckas, nedidelis miestelis New Yorko pašonėje, taip pat neatsiliko nuo kitų. Programą paruošti padėjo mokyt. S. Jakienė. (Turime mes ir čia kelis Eglutės prenumeratorius).

Lowely Kalėdų eglutės dalyviai (apie 250) daugiausia buvo senųjų Amerikos lietuvių vaikai, nes čia tremtinių tėra kelios šeimos, o iš jų Eglutę prenumeruoja tik vienas Karosų berniukas.

Worcesterio vaikus Kalėdų senelis ap-lankė gruodžio 23 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Mokiniai, kurių buvo kelios dešimtys, buvo apdovanojami. O už tai jie pasirodė, ką moka.

Waterburio šešt. liet. mokykla kalėdinį vakarą surengė sausio 1 d. Jis buvo lygiai toks, kokie būdavo rengiami Lietuvoje: mokiniai deklamavo, kiti scenoje žaidė ir šoko, o mokyklos choras padainavo. Mokinių tėvų ir svečių buvo apie 600 žmonių. Svečių tarpe atsilankė ir tokie žymūs svečiai, kaip profesorius Mykolas Biržiška su žmona, kun. klebonas J. Valantiejus - mokyklos globėjas.

Bostono liet. mokykla eglutę surengė Naujų Metų išvakarėse. Susirinko tiek daug vaikų ir tėvų, kad vos salėje tilpo. Programai vadovavo akt. H. Kačinskas. Buvo įscenizavimų, dainų, deklamacijų, šokių, kuriems vadovavo O. Ivaškienė. Labai visiems

Fotografavo Ig. Podelis

patiko nykštukų su didelėmis barzdomis ir su kirviais šokis. Vaičaitukas pagrojo akordeonu. Kalėdų senelis papasakojo, kaip jis į čia atvykęs ant banginio nugaros tiesiai iš Lietuvos.

Cottingham (Anglijoje) liet. stovyklos mokinius aplanko kun. J. Kuzmickis.

Fotografavo V. Tubelienė

Išvaikščiojęs visą Čikagos didmiestį, lietuviškas Kalėdų senelis baigė savo kelionę sausio 8 d., užsukęs į šiaurėje prisiglaudusią parapiją. Jis čia rado apie 20 tremtinių vaikų, kurie kas šeštadienį po ketvertą valandų praleidžia lietuviškoje mokykloje, vedamoje montesorinės sistemos mokytojų M. Varnienės ir D. Petrutytės. Ta proga mokiniai pagiedojo kalėdinių giesmių, padainavo keletą liet. dainelių, pašoko ir daug daug padeklamavo. Kalėdų senelis buvo profesorius dailininkas A. Varnas.

Baigiama spausditi

VYTĖS NEMUNĖLIO
knyga

PIETŲ VĖJELIS

Gražiai iliustravo

Dail. P. Osmolskis

Jauniausias Eglutės prenumeratorius

Vyresnieji skaitytojai Eglutę užsisako patys, jaunesniesiems užsako jų tėveliai ar mamytės. Vieno jauniausių skaitytojų užsakymą dedame į šį numerį (Jurgiuko Gliudžio iš Detroito, šeštų metų berniuko, laiškas). Gaila, kad ne visi tėveliai pasako, kokio amžiaus jų Eglutės skaitytojas. Iki kito numerio mes patikrinsime laiškus ir gal surasime, kas yra jauniausias Eglutės skaitytojas, tada jį ir jums pasakysime, o gal ir foto nuotrauką įdėsime, jei pavyks gauti.

TRUPUTĮ PAGALVOK

1 nr. atsakymai:

Keturi klausimai

1. Raidė "m", nes žodyje "metai" yra 1 "m", o "šimtas metų" - 2 "m".
2. Raidė "u" (sa-u-lė).
3. 3 vaikai: du berniukai ir viena mergaitė.
4. Žilvičio dūdelė.

PAŠTŲ Eglutė

LAISVIAI Redaktoriumi

"Išblaškyti kovbojiškų filmų išpūdžius..."

Prašau siuntinėti Eglutę mano sūnams, taip labai išsiilgusiems lietuviško vaikų laikraščio.

Nuoširdžiai linkiu Eglutei išblaškyti lietuviukų širdyse "Comicų" ir kovbojiškų filmų išpūdžius.

Detroitas, Mich.

St. Bublienė

"Širdingai laukiama bičiulė"

Plataus populiarumo ir gražių lietuviškųjų vaisių! Tebūnie Eglutė jaunųjų lietuviukų (kių) širdingai laukiama bičiulė.

Cleveland, Ohio. Jūsų Ignas Malinauskas

"Kad ji išaugtų į galingą lietuviybės medį"

Džiaugiuosi pasirodžiusia Eglute ir linkiu, kad ji išaugtų į galingą lietuviybės medį.

Chicago, Ill. Tėvas J. Borevičius, S. J.

"Žaliuoti, kol galėsime grįžti į tėvynę....."

Eglutei linkėtina žaliuoti iki tol, kol visi galėsime grįžti į savo tėvynę.

Cicero, Ill.

Edv. Šulaitis

"Belioka palinkėti sudažninti....."

Su nekantrumu laukiau pasirodant jūsų Eglutės, kurios 1-ji numerį, ačiū, sulaukiau. Atvirai kalbant, nesitikėjau, kad čia, naujose sąlygose, jis pasirodys toks šaunus. Tikrai be priekaišto. Belioka tik Jums palinkėti, kad ištectumėte kantrybės laikraščelio pasirodymui sudažninti bent iki poros kartų per mėnesį. Už tai Jums bus dėkingi ne tik mažieji, bet ir jūjų tėvai.

Dayton, Ohio.

A. Laikūnas

"Sėkmės ir pažangos....."

Eglutės 1-ji numerį gavau. Ačiū. Išpūdis geras. Linkime sėkmės ir pažangos.

Spring Valley, N. Y.

V. Čižiūnas

"Eglutė jam labai patinka....."

Mūsų Eglutės skaitytojas Sauliukas dar tik penkerių metų. Su nekantrumu laukė pirmojo numerio. Dar pats skaityti neišmoko, bet Eglutė jam labai patinka, ir neduoda mamai ramybės, prašydamas paskaityti.

Seaforth, Ont., Canada

O. Ražauskienė

"Kas mėnesį Eglutėje rasiu naujų minčių...."

Neseniai gavau pirmąjį Eglutės numerį. Laikraštėlis labai įdomus. Jau buvau pasiilgusi ko nors naujo, nes atsivežtos lietuviškos knygos po kelis kartus perskaitytos. Dabar kas mėnesį Eglutėje rasiu naujų minčių.

Worcester, Mass.

Birutė Jasutytė

"Reikia džiaugtis kiekvienam"

Gavau visą siuntą Eglučių. Ačiū.

Mano supratimu, Eglutė išleista labai gražiai, o turinys įvairus ir turtingas. Eglutės pasirodymo proga reikia džiaugtis kiekvienam, nes Eglutė bus visur mūsų vaikučianis geriausia lietuvių kalbos mokytoja, o taip pat ir švyturys, rodąs kelią į tėvų žemę.

Chicago, Ill.

St. Džiugas

"Nei auksas, nei deimantai nenupirks mano tėvų kalbos".....

Gavau nuo Jūsų didelį surpauzą. Būtinai reikėjo 35 metai atgal tokio žurnaliuko, kaip Eglutė. Eglutė primena lietuviybę ir teisybę. Nei auksas, nei deimantai nenupirks mano tėvų kalbos.

Brooklyn, N. Y.

J. V. Žemaitaitis

"Labai džiaugėmės seniai laukta viešnia...."

Vakar pas mus atėjo pirmoji Eglutė. Mes visi šiuose namuose gyvenę vaikai labai džiaugėmės seniai laukta viešnia. Čia gyvena net 3 Jonukai (vienas amerikoniukas, du dypukai), Juozukas, Algiukas, ir aš. Mergaičių nėra. Vienas Jonukas sakė, kad būtų geriau Eglutę ne per daug prirašyti, neprikimšti, daugiau pripiešti paveikslėlių, dėti pačių skaitytojų trumpų aprašymų, pasakėlių. Kitam Jonukui labai patiko Vaičiulaičio "Dievo Avinėlis" ir Nemunėlio eilėraštis. Juozukas daugiausia domėjosi Eglutės išvaizda, mat, ir jis nori būt redaktorium.... Algiukas visą Eglutę perskaityti dar nesugeba, bet ir jam Eglutė labai patiko.

Prašysime tėtę, kad užsakytų Eglutę Vokietijoje pasilikusiems vaikučiams.

Chicago, Ill.

Geručių Petriukas

PRAŠAU MAN SIUNTIMŲ

EGLUTĖ. MAN ŠEŠTI METELIAI.

LABAI LAUKSIU. JURGELIS

J. Gliudys Jr.
17600 Lindsay Ave
Detroit 19, Mich.

LAIŠKAI Skaitytojams

Gerieji Eglutės bičiuliai - platintojai

Sunku būtų žmogui gyventi be gerų bičiulių. Sunku be jų būtų ir Eglutei. Bet dar laikraščiui nepasirodžius, čia iš įvairių Amerikos vietų, čia iš kaimynės Kanados, net iš Anglijos atsiliepė redaktoriui pažįstami ir nepažįstami asmenys, kurie su visu nuoširdumu ėmėsi padėti Eglutei surasti skaitytojų.

Redaktoriui buvo nepaprastai malonu, kad pirmieji Eglutei į talką atėjo tie, kurie ją parėmė ir savo raštais: Kun. Jonas Kuzmickis (Anglijoje), Stasys Džiugas (Čikagoje), Jonas Rimašauskas (Cleveland'e). Po didelį būrį skaitytojų jie jau surinko. Jie jau iš Lietuvos žinomi jaunimo literatūros bičiuliai ir rašytojai. Vyresnieji šiuos autorius atsimena iš Lietuvos jaunimo laikraščių Supažindinsime vėliau su jais ir Eglutės skaitytojus.

Dabar Eglutei rinkdami prenumeratorius talkininkauja ir mokytojai, ir kunigai, ir spaudos platintojai ir patys skaitytojų tėvai, linkėdami, kad tik daugiau būtų skaitytojų ir kad Eglutė augtų ir didėtų.

Gausiai ir nuoširdžiai Eglutė skaitytojais turtina Kanadoje St. Dargis (Toronte) ir J. Plenys (Hamiltone). Bostone - mokytojai Dz. Giedraitis ir V. Kulbokas; Philadelphia - Vl. Mingėla ir mokyt. Mariūnas, o jiems padeda kun. S. Raila; Clevelande -

mokyt. B. Graužinis, Čikagoje - K. Kleiva; Waterbury - mokyt. V. Varneckas. Beveik visus Patersono mažuosius Eglutės skaitytojais surinko Tėvas Benvenutas, OFM. O Čikagoje turime didžiausią platintoją iš mūsų jaunųjų skaitytojų tarpo - Juratė Starkutė.

Šiuo metu daugiausia skaitytojų davė Čikaga. Bet pagal atvykusių tremtinių skaičių, skaičiuojant nuošimčiais, daugiausia skaitytojų yra Bostone.

Visiems talkininkams Eglutė sako nuoširdų ačiū.

Eglutės skaitytojai kitose valstybėse

Eglutė skaitytojų turi, be Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanadoje ir Anglijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Kolumbijoje, Urugvajuje, Ispanijoje, Australijoje. Į visus šiuos kraštus Eglutę užsakė Amerikoje Kanadoje ar Anglijoje gyvenę giminės, draugai ir pažįstami.

MŪSŲ SKAITYTOJAMS

Eglutės 1 nr. išsiuntinėtą visiems prenumeratoriams (užsisakiusiems iki XII. 15) dar prieš Kalėdas. Bet keletas skaitytojų sausio pradžioje nusiskundė laikraščio negavę. Jiems tuojau pasiuntėme antrą kartą.

Prieš šventes paštas buvo labai užverstas korespondencija, todėl kai kam Eglutė nuėjo pavėluotai, o kai kas ir visai negavo.

Jeigu dar kas 1 nr. nebūtų gavę, tuojau praneškite atviruku, pasiūsime.

Buvo pora atsitikimų, kad negalėjome išskaityti rašto ir klaidingą adresą pažymėjome. Prašome adresą rašyti aiškiai, geriausia spausdintomis raidėmis.

Visi nauji prenumeratoriai gaus ir pirmąjį numerį.

VASARIO DIENOS

8 d. Tą dieną 1919 m. kovoje su bolševikais ties Kedainiais žuvo savanoris P. Lukšys, pirmoji auka ginant gimtąją žemę.

13 d. Tais pat metais ant Alytaus tilto nukautas pirmas mūsų kariuom. karininkas A. Juozapavičius.

16 d. Dar pirmam pasauliniam karui nepasibaigus, lietuviai pareikalavo Nepriklausomybės. 1918 m. vasario 16 susirinkę atstovai paskelbė Lietuvą laisvą valstybę ir, pasirašę raštą įteikė jį didžiųjų valstybių vyrams.

Po vienuolikos metų vasario 16 Vilniuje mirė didelis Lietuvos laisvės kovotojas, vadinamas patriarchu, Jonas Basanavičius. Jis išleido laikraštį "Aušrą", surinko ir išleido daug liaudies pasakų ir dainų. J. Basanavičius pirmas pasirašė Nepriklausomybės raštą. Jis buvo labai visų gerbiamas žmogus, ir visi jo nuomonės klausė, jo vadovaujami sutartinai dirbo.

19 d. Tą dieną (1939 m.) mirė Adomas Jakštas, aušrininkas, rašytojas — poetas, mokslininkas, vienas pirmųjų lietuvių esperantiškai kalbėjęs ir rašęs. (Tikroji pavardė: kunigas A. Dambrauskas).

22 d. Tą dieną 1387 metais lietuviai priėmė krikščionių tikėjimą.

JAV - bių šventės

12 d. Tą dieną (1808 m.) gimė JAV-bių prezidentas Abraomas Linkolnas. Jis buvo labai neturtingų tėvų vaikas. Mažas liko našlaitis. Pats mokėsi. Sunkiai dirbo. Išrinktas prezidentu panaikino vergiją.

22 d. Tą dieną (1732 m.) gimė George Washingtonas, kuris buvo išrinktas pirmuoju JAV-bių prezidentu. Laisvės kovose jis vadovavo amerikiečių kariuomenei.

KONKURSAS

Eglutės redakcija skelbia savo skaitytojams rašinių konkursą.

Rašinio tema: Tėvynė.

Rašyti proza (protaujama, pasakojimo ar laiško forma).

Rašinio dydis: 1—2 Eglutės puslapiai (400—800 žodžių).

Terminas: 1950 m. kovo 15 d.

Premijos: I - 15 dolerių; II - 10 dolerių; III - 5 dol. (visos premijos pinigais).

Konkurse gali dalyvauti tik Eglutės prenumeratoriai (mokyklinio amžiaus).

Rašyti aiškiai vienoje lapo pusėje. Pasirašyti slapivardžiu, o tikrą vardą pavardę, savo metus ir adresą pridėti atskiram vokely. Vokelį pažymėti pasirinktu slapivardžiu.

Daviniai bus paskelbti 5-tame Eglutės numery. Premijuotieji rašiniai bus spausdinami Eglutėje.

Rašinius vertins komisija: Dr. J. Leimonas, Daumantas Čibas (Lietuvoje redagavęs vaikų laikr. Vyturį) ir Eglutės redaktorius.

—o—

Konkursui pinigų paskyrė kun. dr. J. Prunskis, žymus mūsų žurnalistas, "Draugo" redaktorius. Dr. J. Prunskiui redakcija nuoširdžiai dekoja.

Sekančiuose Eglutės numeriuose numatomas konkursas jaunesniesiems mūsų skaitytojams; jame galės dalyvauti ir tie prenumeratoriai, kurie Eglutę paskaito tik su maitės pagalba.

AR ŽINAI — ATSAKYMAI

1. 1547 metais.
2. Martynas Mažvydas.
3. Simanas Daukantas. Rubinaitis Peluzė.
4. Vyskupas Motiejus Valančius.
5. Vincas Pietaris.
6. Maironis.
7. Pranas Mašiotas.
8. Vytautas Tamulaitis.
9. Petras Babickas už apysaką "Murziukas".
10. Šaltinėlis, Žiburėlis, Angelas Sargas, Žvaigždutė, Vaikų žodis, Kregždutė, Saulutė, Vyturys, Genys, Aušrelė (Vilniaus krašte).

MŪSŲ AUTORIAI

Stepas Zobarskas, vienas žymiausių jaunimo rašytojų (keletą knygų išleidęs ir suaugusiems), kilęs iš rytų Lietuvos kaimo, nuo Svedasų, rašytojo Vaižganto kaimynas. Jis ir savo raštuose vaizduoja daugiausia to šviesaus kaimo vaikų gyvenimą, žaidimus, darbus.

Niekas taip gražiai nėra parašęs apie kaimiečius priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, siekiančius mokslo, apie berniukus, tarnaujančius mišioms, kaip S. Zobarskas apysakų knygoje "Ganyklų vaikai". Už ją autorius 1934 m. gavo L.R.K. jaunimo literatūros premiją.

Po kelerių metų Zobarskui buvo paskirta kita premija už naują knygą - "Pabėgėlis", kur labai gražiai pavaizduotas tėvų ir vaikų gyvenimas svetimųjų okupacijos metu.

Pirmoji Zobarsko knyga jaunimui išėjo 1933 m. ir vadinasi "Gerasis aitvaras". Čia vaizduojami

taip pat geraširdžiai, kilnios dvasios jaunuoliai. Visos šios ir kitos Zobarsko knygos parašytos gražia literatūrine kalba, menišku stilium, papuoštos poetiniais vaizdais. Jo veikėjai, daugiausia berniukai, linksmi, guvūs, kiek padikę, bet labai mieli, nuoširdūs, tikri gamtos vaikai. Jie labai myli savo tėvus, savo gimtuosius namus ir nori išaugti gerais žmonėmis ir tikrais lietuviais. Tai Nepriklausomybės metų jaunosios kartos atstovai ir lietuviško kaimo pavyzdžiai.

Tais charakteringai lietuviškais kūriniais Stp. Zobarskas vienintelis atstovauja Lietuvą kitų tautų jaunimo skaitymų rinkiniuose ir laikraščiuose. Jo apysaka "Dalgių daina" jau anksčiau išspausdinta tarptautinėj jaunimo antologijoje ir įdėta į Raud. Kryžiaus jaunimo laikraštį. Pernai metais Zobarsko apysakos vertimas į anglų kalbą išspausdintas puošnioj įvairių tautų rinktinių raštų antologijoje "Childcraft" (V tome; visas komplektas sudaro 15 tomų).

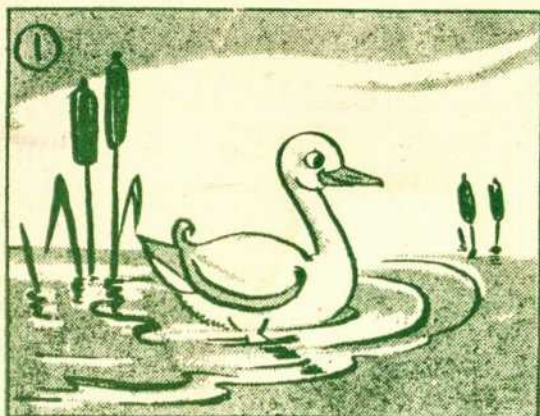
Tremtyje, Vokietijoje, Zobarskas išleido dvi apysakas mažiesiems: "Gandras ir Gandrytė" ir "Riestaūsio sūnus" ir keletą knygų pakartotinai atspaudė, tarp jų ir 3 dalis mokykloms skaitymų "Aušrelė".

Kitos Zobarsko knygos: Mano tėviškėj (eil), Brolių ieškotoja (stilizuota liaudies pasaka), "Paukščio likimas" (iš gamtos gyvenimo), "Per šaltį ir vėją".

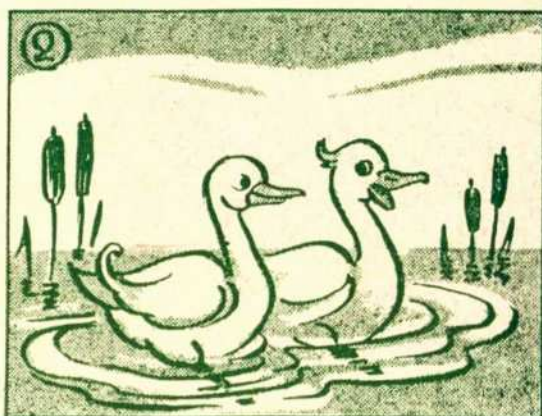
Nuo 1933 m. Zobarskas redagavo gražų jaunųjų laikraštį "Žiburėlį", kuris vokiečių okupacijos metais buvo virtęs ne tik jaunimo, bet ir visų patriotinės literatūros žurnalų, subūrusiu daugelį žymiųjų vaikų ir suaugusių rašytojų.

Netrukus išeina Zobarsko nauja apysakaitė mažiesiems "Doleris iš Pitsburgo".

PLAUKĖ ŽASELĖ

Plaukė žaselė per ežerėlį,
Gir-gir-gir, gar-gar-gar,
Per ežerėlį.

Ne viena plaukė, ir žąsinėlis,
Gir-gir-gir, gar-gar-gar,
Ir žąsinėlis.

Ėjo berniukai į mokyklėlę,
Očia-čia, opa-pa į mokyklėlę.

Ne vieni ėjo, ir mergužėlės,
Očia-čia, opa-pa ir mergužėlės.

Alp 1780
Larch

CIO
SIO
EVEXIEP

90.744.885